

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні важко уявити суспільство, яке б не використовувало різноманітні гаджети і сучасні цифрові сервіси. Фахівці ведуть мову про світову цифрову економіку, що з'явилася в результаті «четвертої промислової революції», поєднання технологій, стирання кордонів між матеріальним, біологічним і віртуальним світами. У цих умовах бізнес змушений відмовлятися від застарілої моделі управління з традиційними процесами та з колишньою ефективністю [1]. Дієвим інструментом удосконалення діяльності суспільства стають digital-технології, які забезпечують доступність, ширину та глибину охоплення процесів у кожній галузі, одночасність процесів у кількох областях, далеких одна від одної, у великих чи малих компаніях.

Поширенню цифрових технологій сприяють такі паралельно діючі чинники, як дешевший доступ до технологій та їх глобалізація, підвищення комфорту в професійній діяльності, конкурентні переваги технологій і мультиплікаційний ефект від їх застосування [2]. Результатом «четвертої промислової революції» є: цифрові споживачі, які уміють користуватися соціальними, мобільними, аналітичними та хмарними технологіями (SMAC); цифрові підприємства, які використовують технології SMAC для оптимізації корпоративних функцій і підвищення продуктивності [3]. Для цифрового бізнесу важливо, щоб зміни бізнес-процесів відбувалися у реальному часі, а ядром організації, її цифровим активом був контент з можливістю працювати з ним і використовувати у всіх бізнес-процесах» [4].

Наразі виокремлюють вісім ключових цифрових технологій: блокчейн, безпілотні пристрої (дрони), «Інтернет речі», роботи, 3D-принтинг, віртуальна реальність, додаткова реальність, штучний інтелект, які уможливають, у першу чергу, обробку великих обсягів даних, а не їх вибіркову частину, скорочення кількості працівників тощо. Вплив таких технологій повинен обов'язково враховуватися топ-менеджментом при напрацюванні корпоративної стратегії та прийнятті управлінських рішень, оскільки це – дієвий засіб у конкурентній боротьбі [2]. За результатами досліджень у компаній, які успішно впровадили одночасно нові технології і передові методи менеджменту, прибутковість зросла в середньому на 26 % порівняно з конкурентами. У тих, хто основний акцент зробили виключно на впровадження технічних новинок і зберегли колишній бюрократичний стиль управління, прибутковість знизилась на 11 % порівняно з лідерами [4].

Коли традиційна компанія перетворюється в компанію з «цифровим мисленням», то її продукт, запропонований ринку, також стає цифровим [3]. За даними IDC, у Північній Америці і Європі приблизно 62–65 % підприємств знаходяться на початку або на середині шляху цифровізації їх діяльності.

Вищого ступеню досягли в Новому світі 8 %, а в Старому – 5 % компаній [4].

З використанням технологій SMAC підприємство не перетворюється одразу в цифрове. Воно має вибудувати таку інформаційну інфраструктуру, яка б відповідала вимогам цифрового світу [3]. На думку фахівців, цифровізація бізнесу не вирішує автоматично всі проблеми, що накопичилися у компанії [4], та й цифрові перетворення не вимагають від підприємств миттєвої відмови від наявного програмного забезпечення і запровадження нового. Перевага надається модернізації корпоративних систем з переосмисленням відомих технологій у контексті нових задач [3].

Зростання обсягів управлінської інформації цифрових підприємств за рахунок даних соціальних мереж, різноманітних зовнішніх джерел, і, головним чином, різних датчиків, які використовуються у виробництві цифрового формату, змінюють вимоги до персоналу таких суб'єктів господарювання [3]. Фахівці зазначають, що найближчим часом потреби цифрового ринку докорінно змінять, зокрема, професію бухгалтера і аудитора. Прогрес в області інформаційних технологій і його вплив на бухгалтерський облік змусять бухгалтера використовувати нові інструменти, пов'язані з інформаційними системами і технологіями [5]. До основних чинників впливу відносять: перехід на безпаперовий документообіг, відмову від фізичного офісу; скорочення, трансформацію бухгалтерського обліку і збільшення електронного обліку для цілей оподаткування. Істотний вплив мають хмарні та туманні обчислення. У зв'язку зі зростанням обсягів і складності даних будуть потрібні системи семантичного аналізу і штучного інтелекту. Великі дані відкривають нові можливості, нових клієнтів, нові ринки [3]. Бухгалтер поступово перетвориться у фінансового фахівця, здатного аналізувати та інтерпретувати дані, тим самим покращуючи якість фінансової інформації, відображеної у фінансовій звітності компанії [5].

В обліку застосовуватимуться ERP-системи нового покоління, які використовуватимуть технології SMAC у розробці ERP-платформ, що забезпечуватиме адаптацію продукції до персональних потреб конкретних споживачів [3]. Бухгалтер має удосконалювати свої знання нового програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку та інших додатків для бізнесу і фінансів, якщо він хоче бути ефективним у своїй роботі [5].

Сьогодні аудитори повинні володіти відповідними діджитал-інструментами для здійснення своєї професійної діяльності, уміти об'єднувати інформацію, отриману з ERP-систем, зі смартфонів завдяки віртуальному доступу, спілкуванню через соціальні медіа та веб-сторінки.

Крім цього, цифрове суспільство вимагає від бухгалтера і аудитора знань не тільки нових технологій, а й англійської мови, оскільки практично всі технології і технічна література для них опубліковані цією мовою. Цифровий ринок вимагає від фахівців уміння працювати в нових умовах. «Якщо ми проігноруємо технологію, вона стане нашим ворогом» [5].

Список використаних джерел

1. Шваб Клаус. Четверта промислова революція: як до неї готуватися (переклад) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/node/23076>

2. Восемь ключевых технологий для бизнеса: как подготовиться к их воздействию (26.10.2016). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: tech-breakthroughs-megatrend-rus.pdf
3. Что такое цифровое предприятие: как им стать? (2016/05/18) [Электронный ресурс]. – режим доступа: http://www.tadviser.ru/index.php/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F:%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D0%B5._Digital_Enterprise
4. Баранов М. Цифровое предприятие: пришло время перемен. PC Week №10 (909) 7 июня 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.itweek.ru/idea/article/detail.php?ID=185915>
5. The impact of technology on the public accounting profession (06.01.2016). <http://www.mgiworld.com/newsroom/2016/january/the-impact-of-technology-on-the-public-accounting-profession>

УДК 657

Ніколенко Л.А.,

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ТЕХНОЛОГІЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ІНФОРМАЦІЄЮ

Управлінська діяльність будь-якої компанії здійснюється за допомогою обробки великої кількості документів, які одночасно є джерелом інформації як для різного роду підприємницької діяльності, так і результатом управління підприємством в цілому. Тому підприємство, яке бажає забезпечити собі успіх в довгостроковій перспективі, зобов'язане автоматизувати максимум функцій управління та забезпечити втілення такої системи електронного документообігу, яка дозволить структурувати весь обсяг документації, регламентувати єдині правила оформлення документів і буде слугувати критерієм і показником ефективності роботи компанії.

Незважаючи на численні наукові праці й надалі залишається актуальним дослідження теорії та практики організації бухгалтерського обліку на підприємствах України в умовах автоматизованих систем управління з висвітленням чітких методів і способів впровадження комплексної автоматизації управління бізнес-інформацією.

Дослідження сучасних тенденцій і підходів щодо доцільності застосування систем електронного документообігу та комплексної автоматизації бізнес-процесів, а також втілення та інтеграції існуючих систем електронного ведення, зберігання та супроводу бухгалтерських і звітних документів в українських бізнес-структурах дозволяє стверджувати, що це є одним із основних напрямків по оптимізації виробничих процесів і підвищенню ефективності компаній різних галузей економіки.

Автоматизація електронного документообігу спрощує потоки важливої інформації, дозволяє отримувати миттєві відповіді на різні запити та забезпечує оперативне використання інформації для прийняття управлінських рішень.